

GŁOS ZIEMI

BIAŁOSTOCKIEJ

Rok I.

Redaktor Naczelny JAN WALEWSKI
Redakcja i Administracja: Rynek Kościuszki № 9, telefon № 10-06.

Nr. 36

Wszyscy na front wyborczy!

Do walki o potężną Polskę z Marszałkiem Piłsudskim na czele!

NIECH ŻYJE JEDYNKA!

Polski nie wskrzesił zaden cud, gdzieś, czyjeś łaski ślepy traf, ni łzawa pieśń, ni trwożny jęk, ni niewolnicza żebractwa u wielkich progów Petersburga, u wrót Paryża, w mgłach Londynu.

Nikt nam Wolności nie wystękał, nikt nam Wolności nie darował.

Wskrzesił nam Polskę polski Czyn—Czyn dziejotwórczy—krwawy bunt.

Odrodzony heroizm ducha potargał pęta niewolnicze. Karty przeszłości rozciął miecz. Hańbę upadku zmyła krew.

Żyjemy, bo chcieliśmy żyć. Jesteśmy, bo chcieliśmy być. Bo się znaleźli „ryzykanci“, „wściekli szalency“, „marzyciele“, co dali krew i dali życie, by Polska mogła być i żyć. Tylko czyn złamał najazd Moskwy—i tylko mądry, trwały Czyn codzienny kształtuje bieg naszych losów. Więc czynmy czyn:

Do urn!

W ciemną noc niewoli wyszedł Józef Piłsudski zmieniać bieg losów narodu i dotąd ich straszliwe brzemie dźwiga z upadku ku wielkości—wśród burz wojennych, w ducha moce, wśród smagań złości i kalumnii, podlej prywaty i anarchji, z uporem nadczłowieczej miary, z siłą miłości najzarliwszej—miłości Polski i Narodu.

Dał nam bezmiar wielkich czynów—a sam nie żądał nic. I wreszcie dziś nakazał czyn:

Do urn!

Czas już obudzić maruderów Narodu. Gdy każdy Polak w rękach dźwiera cząsteczkę losów całej Polski, każdy ma święty obowiązek—wo bec Ojczyzny, swej rodziny—sam budować drogi tych losów. Czas już obudzić maruderów:

Do urn!

Jeżeli Polska ma być rządna, jeżeli ma dawać dobrobyt i mieć siłę, jeżeli szanować ma ją świat—z „jedyneką“ w rękę iść musimy.

— Do urn!

Francuski parlament poprze rząd w jego polityce zagranicznej

Całodziennej debata w Pałacu Bourbonńskim

PARYŻ, 15. 11. Izba Deputowanych, a z nią cała Francja, przeżyły dziś wielki dzień polityczny. W parlamencie toczyły się kilkugodzinne debaty nad polityką zagraniczną rządu, poczem z wielu stron atakowano b. silnie min. Brianda.

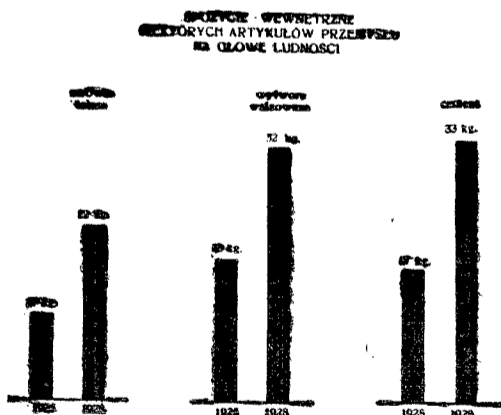
Około godz. 4-ej nad ranem Izba zakończyła debatę.

Po przemówieniach Brianda i premiera Tardieu zawiązała się wymiana zdań między deputowanym Francelin-Bouillonem a Briandem. Z kolei zabrał głos deputowany Paul Boncour, który w pięknym przemówieniu kładł nacisk na to, iż debata powinna się zakończyć głosowaniem, które dowiedzie Europie i całemu światu, że Francja jest czujna w swej obronie i swej organizacji pokoju.

Po ostatnim odwołaniu się premiera do Izby, podjęte zostało głosowanie nad porządkiem dziennym, wyrażającym zaufanie, iż rząd prowadzić będzie nadal swe dzieło, ce-

lem zapewnienia poszanowania traktatów bezpieczeństwa narodowego oraz dalszego przeprowadzenia organizacji pokoju.

Izba uchwaliła tę rezolucję 323 głosami przeciw 270 i w ten sposób zakończyła dyskusję nad polityką zagraniczną.

Demonstracje i walki uliczne w stolicy Hiszpanji

(Telef. od własn. Korespondenta).

WARSZAWA, 15. 11. W Madrycie w czasie starcia pomiędzy tłumem demonstrantów, liczącym około 40 tys., a policją zostało 21 rannych. Tak wielki tłum ludzi zebrał się w czasie pogrzebu 4-ch ofiar katastrofy budowlanej. Olbrzymi orszak pogrzebowy usiłował przedostać się do centrum miasta czemu jednak przeszkodziła policja. Wynikiem walki pomiędzy policją a tłumem. Uplynieło wiele czasu zanim zdołano rozprzeżyć tłumy i przywrócić porządek.

Rafunek ofiar katastrofy w Ljon

(Telefonom od własn. Korespondenta).

WARSZAWA, 15. 11. Wczoraj przybył na miejsce katastrofy w Ljon bataljon saperów i rozpoczął razem z kilkoma kompanjami piechoty wielką akcję odkopywania zaspanych. Według ostatnich badań rzeczoznawców, wielka katedra, stojąca w pobliżu miejsca katastrofy,

jest także zagrożona. Obawiają się, że katedra legnie w gruzach. Dziś wydobyto z pod gruzów dalszych 10 zwłok, w tem 4 zwłoki kobiet. W ciągu nocy ziemia jeszcze kilkakrotnie nieznacznie się obsunęła, obsunięcia te jednak dało się zlokalizować.

Przed Międzynarodową Konferencją Gospodarczą w Genewie

Dziś udaje się do Genewy delegacja polska na Międzynarodową Konferencję Gospodarczą, która

rozpoczyna się w dniu 17 b.m., a za temat obrad ma sprawę dotyczącą rozejmu celnego.

Zagranica o sytuacji wyborczej w Polsce

(Telefonom od własn. Korespondenta).

LONDYN, 15.11. (PAT). W ob- szerszej analizie sytuacji wyborczej w Polsce pióra warszawskiego korespondenta „Timesa“ dochodzi się do konkluzji, że szanse rządu na uzyskanie większości są obecnie lepsze niż było przed paru miesiącami. Autor stwierdza że opozycja Centrolewu wykazała już na kongresie krakowskim i w późniejszych poczynaniach taką słabość, że masy straciły wiarę w nią.

Natomiast rząd pozyskał tę wiarę mas, występując jako silna ręka, co zapewnia mu nawet głosy takich elementów, które nie

okazują entuzjazmu dla rządu, ale nie chcą oddawać głosu na mar- woląc przyczynić się do wyjś z impasu konstytucyjnego.

Autor stwierdza, że agitacja Bloku rządowego prowadzona wszystkimi dostępnymi środkami, była umiejętna.

Prostemu wyborcy—pisze korespondent—nie pozostawiono żadnej wątpliwości o co chodził w głosowaniu, gdyż w obecnej akcji wyborczej wódcy mogli z łatwością przekonać, że wybory są walką za wielkim człowiekiem lub przeciwko niemu.

Protesty w parlamencie niemieckim przeciwko zbrojeniom

WARSZAWA, 15. 11. Na dzisiejszym posiedzeniu Rady Stanu Rzeszy doszło do dramatycznych rozpraw pomiędzy przedstawicielami Prus, a przedstawicielami kilku innych państw związkowych w sprawie wyasygnowania nowych sum na budowę krażowników pancernych. Przedstawiciele rządu pruskiego zażądali stanowczo skreślenia wszelkich pozycji zbrojeniowych z budżetu Reichswehry i marynarki, a przede- wszystkim skreślenia raty pierwszej

na budowę jeszcze nierozpoczętego pancernika „B“. Delegat Prus domagał się dalej skreślenia 10 milionów marek w budżecie Reichswehry i 10 milionów marek w budżecie marynarki. Niemal wszyscy inni przedstawiciele państw związkowych zwracali się przeciw wnioskowi pruskiemu. Dyskusja przybrała dramatyczny charakter. Decyzja ostateczna w tej sprawie zapadnie jednak dopiero przy trzecim czytaniu budżetu.

O ograniczenie zbrojeń

GENEWA, 15.11. (PAT). Na dzisiejszym posiedzeniu Komisji przygotowawczej konferencji rozbrojeniowej delegat Holandii Rutgers podjął ponownie atak po to, by światowej konferencji rozbrojeniowej przedstawiciele zostały do przyjęcia postanowienia umożliwiające bezpośrednie ograniczenia wojennego, obok ograniczenia pośredniego na drodze budżetowej, natomiast

przedstawiciel Japonji, zwalczał wniosek Rutgersa, który jednk znalazł poparcie Litwinowa, gen. de Harini i Hr. Bernsdorfa. Delegat francuski przedstawił tekst, który bardziej odpowiada przyjętym w piątek postanowieniom, gdyż uważa ograniczenie sprzętu wojennego na drodze budżetowej za zwykłą normalną metodę ograniczenia.

Twórcza praca samorządu

Poświęcenie ośrodka zdrowia, przytułku dla starców i Magistratu w Zabłudowie oraz dom dziecka w Czarnej-Wsi

W dniu 14-go listopada r. b. p. Wojewoda Białostocki w towarzystwie p. Starosty Powiatowego Kaczmarczyka udał się do m. Zabłudowa na uroczystość poświęcenia ośrodka zdrowia, urządzonego przez Sejmik Powiatowy, domów dla starców, zbudowanego staraniem oddziału powiatowego wojewódzkiego Towarzystwa Opieki Społecznej „Przystań” i gmachu Magistratu.

U bramy triumfalnej na powitanie p. Wojewody ustawili się: duchowieństwo wszystkich wyznań, zarząd miasta i rada miejska na czele z burmistrzem p. Golsrem, wójt gminy p. Kukliński z radą gminną, straż ogniowa i organizacje społeczne ze sztandarami oraz przybyli tłumnie mieszkańcy miasta.

Przybywanego p. Wojewodę orkiestra straży ogniowej powitała hymnem narodowym, następnie przemówił burmistrz miasta, obdarzając chleb i sól.

Ks. dr. Kuźmicki poświęcił ośrodek zdrowia, następnie dr. Walewski skreślił historię ośrodka, dotyczącą urzędzenia i jej prowadzenia. Stąd p. Wojewoda udał się do domu starców. Tu powitał członkowie Zarządu Głównego. Wśród obecnych zauważyliśmy pp.: naczelnika wojewódzkiego urzędu zdrowia p. dr. Brodowicza i wydziału pracy i opieki społecznej p. Kaminskiego. Pan Kolendo scharakteryzował powstanie domu dla starców i koszty budowy, które wynoszą 25.726 zł.

Po poświęceniu p. Wojewoda zwiedził nowe rozmieszczenie sal, wewnętrzne urządzenie, które aczkolwiek są skromne, lecz całość sprawia przyjemny wygląd.

W domu dla starców znajdzie pomieszczenie 42 pensjonariuszy. Cały orszak wraz z p. Wojewodą przechodzi do nowo-wzniesionego gmachu magistrackiego.

Po przywitaniu p. Wojewody przez burmistrza miasta i poświęceniu, przemówił do zebranych p. Wojewoda, który scharakteryzował obecną dobę kryzysu, przeżywanego przez Polskę, lecz zaznaczył, że rozwój gospodarczy Polski, mimo przeszkód, idzie stale naprzód zwłaszcza w okresie Rządu, na czele którego stanął Wódz Narodu. Pierwszy Marszałek Polski, Krzys jest zjawiskiem przemijającym i właśnie trzeba wysiłku twórczego całego społeczeństwa, któryby dopomógł Marszałkowi w Jego pracy. W zakończeniu p. Wojewoda wznosił orszak na czele Pana Prezydenta Rzeczypospolitej i Marszałka Polski, która zebrana publiczność entuzjastycznie trzykrotnie powtórzyła.

Po zakończeniu uroczystości w Zabłudowie p. Wojewoda w tymże dniu udał się na poświęcenie „Domu Dziecka” w Czarnej Wsi.

Na miejscu powitał p. Wojewodę Zarząd T-wa „Przystań” na czele z prezesem p. Elsnrem, dyrektor Lasów Państwowych p. Rogiński, straż ogniowa i tłumy publiczności. Po dokonaniu poświęcenia przemówił do zebranych p. Wojewoda, który zaznaczył, iż nowo-wybudowany „Dom Dziecka” jest instytucją wychowawczą i kształcąca dzieci na przyszłych i dzielnych obywateli i obrońców Ojczyzny. Jednocześnie wskazał na troskliwą opiekę i mi-

Jeszcze jedno niepowodzenie emeryta

Rozedranka. Katolicki Blok Ludowy usiłował tu odbyć wiec. Po rozpoczęciu przemówienia przez emeryt. pułkownika Małyszke, obecni na zebraniu tem sympatycy B. B. uniemocnili mu dalsze przemówienie.

W ten sposób Rozedranka pozbyła się nieproszonego gościa. Stanowczo emerytowany pan pułkownik Małyszko niema powodzenia na naszym terenie.

łość Marszałka Piłsudskiego do dzieci. Ogron nędzy wymaga bardzo ścisłego współdziałania wszystkich czynników, powołanych do zwalczania tej klęski społecznej. Nie wystarczy dziś wysiłek Rządu, samo-

rządu, ani prywatna inicjatywa osób i instytucji dobroczynnych, musi wziąć udział w tej akcji całe społeczeństwo i stworzyć nie tylko plan działania, ale i drogi do jego zrealizowania

Dookoła zaaresztowanych b. posłów

Siedymnaście wyroków sądowych. — Oskarżenia wracają na „miejsce przeznaczenia” — Antypaństwowe wystąpienie Księdza. — Nierząd przeciw naturze

Dotychczas odbyły się rozprawy 18 posłów. Z tych jeden został uniewinniony, a 17 skazanych wyrokiem sądów na karę w różnych rozmiarach i tak: dwóch b. posłów skazano tylko na karę pieniężną, dwóch po dwa tygodnie aresztu, trzech po trzy miesiące więzienia, dwóch po cztery miesiące więzienia, jeden sześć miesięcy więzienia, dwóch po 6 lat więzienia z pozbawieniem praw.

Jednym z tych najczęściej asądzonych jest b. poseł Dworczanin, przeciwko aresztowaniu którego protestował marsz. Daszyński i wystosował w jego obronie pismo do min. Cara.

Zdolaliśmy stwierdzić, że b. posłów Celewicz, Kohuta, Palijewa, Wyslockiego i Liszczyńskiego przewieziono z Brzeźcia do Lwowa w trzech samochodach w asystencji komisarza policji z Warszawy, sierżantów żandarmerji i posterunkowych. Zarząd więzienia uprzedzonym oczekiwał przybycia więźniów.

Jak się dowiadujemy, sprawa wszystkich aresztowanych b. posłów ukraińskich traktowana będzie łącznie ze sprawą przedyjmu Unda. Śledztwo prowadzić będzie sędzia do spraw szczególnej wagi dr. Januszewski.

B. poseł ks. dr. Antoni Sobczyński skazany został przez sąd powiatowy w Miłowie (pow. Żywiec, woj. krak.) za wygłoszone przemówienie na zebraniu sprawozdawczym, odbytem w Soli (pow. Żywiec) 9 czerwca 1930 r. na miesiąc aresztu z zamianą na grzywnę 900 zł. i 30 zł. kosztów sądowych. Sąd w Miłowie dopatrzył się w tem przemówieniu znamion przestępstwa z §§ 488 i 491, rozporządzenia z 17. 2. 1863 r.

Prokurator sądu okręgowego w Białymstoku wdrożył śledztwo wstępne przeciw b. posłowi PPS

Walka o potężną Polskę

POWIAT BIELSK-PODLASKI

Na terenie powiatu odbył się wiec we wsi Czeremcha, po którym uczestnicy wysłuchali przez radę przemówienia ministra Reform Rolnych Staniewicza.

POW. WYSOKO MAZOWIECKI.

Odbyły się wiece za listą № 1 w osadzie Jablonka, Dąbrowie-Wielkiej, Mońkach, Jeńkach, Kowalewiczynie, Tykocinie, Sokolach, Pietkowie, Poświętnem, Kobylinie-Bożymym, Łapach, Złotorji, Bokinach i Kuczynie.

POW. SZCZUCZYŃSKI

W następujących miejscowościach powiatu odbyły się wiece BBWR: w Mylewie, Maćkowie, Łepicach i Radziłowie.

Głosuj na listę Nr. 1.

Otwarcie mostu przez Niemen w Grodnie

Nowy dowód niespożytej energii narodowej

W dniu 27 listopada r. b. zostanie otwarty dla ruchu publicznego most drogowy na Niemnie w Grodnie.

Most ten wybudowały władze rosyjskie w latach 1906 — 1909 kosztem 800 000 rb.

W czasie wojny światowej Rosjanie, cofając się w 1915 roku, zburzyli most w dniu 20 sierpnia, wysadzili w powietrze lewy filar, wskutek czego kratownica z jeźdźnią spadła do rzeki. Z filara tego pozostał tylko fundament i około jednego metra wysokości podwodnej części filara; filar prawy oraz prawy przyczółek pozostały niezniszczone przez Rosjan, a przyczółek lewy był uszkodzony i uformowała się szczelina w murze.

Ważne znaczenie mostu tego, jako leżącego na trasie państwowym „Imienia Marszałka Piłsudskiego”, łączącym Warszawę z Wilnem skłoniły Rząd do odbudowy tego mostu, którą przeprowadzano od lipca 1928 do listopada roku bieżącego.

Most ten konstrukcji kratowej o świetle 52 m. b. x 2 + 60 mb. = 164 mtr. bież., tróiprzęsłowy, żelazny opiera się na dwa kamienne filary i dwa przyczółki. Projekt konstrukcji mostu został opracowany przez inż. Leona Pniaka, pod kierownictwem rektora Politechniki Warszawskiej profesora Andrzeja Pszenickiego. Wykonanie konstrukcji żelaznej oddane zostało warsztatom kolejowym w Starosielcach. Koszt tej konstrukcji o wadze około 950 tonn wynosi 1.225.000 zł. Roboty oczyszczenia dna Niemna z gruzu od wysadzonego filara i zdjęcia naruszonej górnej warstwy jego wykonano przy pomocy nurków. Odbudowę nowego filara i naprawę przyczółków przeprowadzono przez Dyrekcję Robót Publicznych w Białymstoku sposobem gospodarczym kosztem około 340.000 zł.

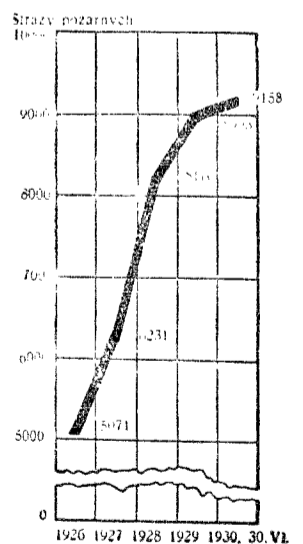
Do powyższych robót dochodzi jeszcze koszt urządzenia nawierzchni na moście o jeźdźni z kostki bazaltowej i chodników asfaltowych; te roboty również wykonano sposobem gospodarczym kosztem 270.000 zł.

Ogólny koszt odbudowy mostu wraz z kosztami administracyjnymi wynosi około 1.840.000 zł.

Wykończenie i otwarcie tego mostu przyczyni się niewątpliwie do rozwoju i ożywienia ruchu komunikacyjnego. Jest to jeszcze jeden dowód niespożytej energii i troskliwości o dobro powszechne naszych władz, które pod wodzą Marszałka Piłsudskiego prowadzą Polskę do rozkwitu, chwały i potęgi.

ROZWOJ STRAZY POZARNYCH

(stan na 31.10.)

CKW i obecnemu kandydatowi Centrolewu, Tadeuszowi Matuszewskiemu, o zbrodnię z paragrafu 175 k. k. o nierząd przeciw naturze.

Czytelnik przeciera sobie oczy

i myśli: „Ladny bukiet!”

Na szczęście — rząd Marszałka Piłsudskiego rzuca ten „bukiet” do śmieci, a więc tam, gdzie od dawna wmiem się znajdować.

Haniebni spadkobiercy Targowicy!

Cekawiści wzywają na pomoc przeciwko własnemu państwu członków II-giej Międzynarodówki

Dowiadujemy się, iż cekawiści w swej szalonej nienawiści do rządów Marszałka Piłsudskiego posunęli się tak daleko, iż zwrócili się do centrali II Międzynarodówki w Berlinie, aby ta wydelegowała swych przywódców na czas wyborów do Polski, którzy mieliby „kontrolować”, jak są u nas przeprowadzane wybory.

Międzynarodówka skwapliwie wyznaczyła do tej „wdzięcznej”

roli francuskiego socjalistę p. Jonhauz, oraz p. Loquin.

Cynizm, lajdactwo i bezczelność cekawistów przechodzi do prawdy wszelkie granice.

Społeczeństwo polskie zapamięta sobie dobrze — te zbrodnicze zapędy nowoczesnych targowiczian i niewątpliwie prędzej czy później policzy się z nimi tak, aby im na zawsze odeszła chętka walczyć z własnym państwem.

Kobietę Obywatelko!

Dzisiaj spełnisz swój obowiązek obywatelski i staniesz przy urnie wyborczej. Dasz swój głos za tych, którzy w Sejmie zasiadają i w czyje ręce złożysz losy kraju.

Nie wątpimy, że dasz swój głos na listę № 1, która jest listą Marszałka Józefa Piłsudskiego, zwycięskiego Wodza Narodu, opatrnościowego męża Polski.

Kobietę Obywatelko! Zadaniem Twojem jest godzić

zwaśnionych. Niech hasłem Twojem będzie jedność, ufność wzajemna i współpraca oliarna dla dobra Ojczyzny.

Wierzmy mocno, że to nasze zbliżenie w dniu wyborczym będzie zawiązkiem wydajnej, solidnej pracy dla dobra kraju świadomych obywateli — kobiet.

Komitet Wyborczy Organizacji Kobiet.

W Augustowskim wszyscy cekawiści przeszli do obozu Marszałka Piłsudskiego

W dniu 14 bm. odbyło się w Augustowie walne zebranie organizacji robotniczych z terenu całego powiatu, pozostających dotychczas pod wpływem cekawistów. Na zebranie przybyło zgórą 1000 członków i kilkuset delegatów organizacji robotniczych, tak, że największa w Augustowie sala Foksa, z trudem pomieściła zebranych.

Zebranie zagał prez. org.

robotniczych, ob. Andrzejewski, dwugodzinny referat o sytuacji gospodarczej w Państwie wygłosił p. Sławomir Dabulewicz. Po dyskusji i wyjaśnieniach, wszyscy zebranie, z których olbrzymi procent pracował czynnie w P. P. S. C. K. W., postanowili oddać swe głosy na listę Bojownika o Wolność, Demokrację i Niepodległość Narodu — Marszałka Józefa Piłsudskiego.

Jak się przedstawia bilans Banku Polskiego w pierwszej dekadzie listopada

Bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę listopada r. b. wykazuje zapas złota o 17 tys. zł. więcej, niż w poprzedniej dekadzie i wynosi 561 milj. 999 tys. zł. Pieniądże i należności zagraniczne zaliczone do pokrycia, zmniejszyły się o 6 milj. 631 tys. zł. do sumy 305 milj. 623 tys. zł., również i nie zaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 771 tys. zł. do sumy 121 milj. 309 tys. zł. Portfel wekslowy spadł o 24 milj. 439 tys. zł. i wynosi 686 milj. 265 tys. zł., pożyczki zastawowe o 673 tys. zł. do sumy 75 milj. 481 tys. zł. Inne aktywa wzrosły o 15 milj. 944 tys. zł. i wynoszą 156 milj. 678 tys. zł.

W pasywach pozycjach natychmiast płatnych zobowiązań wzrosła o 53 miliony 587 tys. zł. do 259 milj. 755 tys. zł. Obieg biletów bankowych zmniejszył się o 96 milj. 609

tys. zł. do 1 311 milj. 831 tys. zł. Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i natychmiast płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 35,76%, co stanowi 5,76% ponad pokrycie statutowe; pokrycie kruszcowo-walut. 55,21%, co stanowi 15,21% ponad pokrycie statutowe; wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 42,84%.

W wyścigu pracy

Najbardziej bodaj uświadomioną częścią społeczeństwa m. Łap są kolejarze. Te ciągle zasmolone twarze robotnicze nie gładzą na ciężkie czasy, chociaż pod niejedną strzechę kolejarską bieda zagłada. Pomni na pamiętne słowa Stefczyka, że oszczędność — to dro-

ga do dobrobytu, uchwalili wybudowanie własnego budynku dla tej Kasy. D. i s. mogą być dumni z wprowadzenia w czyn swych zamierzeń, bo świadczy o tem wspólny gmach kasy, który jest ozdobą m. Łap, powstały z groszowych oszczędności — kosztem 100 tys. zł.

Dosyć swarów i kłótni politycznych w Polsce. Tylko silny rząd Marszałka Piłsudskiego ustali w Polsce spokój pracy i ład wewnętrzny. Dlatego każdy państwowo myślący obywatel będzie głosował na listę Marszałka Piłsudskiego na listę № 1

Z MINIONYCH DNI CHWAŁY

Po zjeździe b. uczestników walk o Wilno

Gdy Narodu najkrańszczy kwiata, jego żołnierze-obywatele w ciężkich zmaganiach z czerwonym najezdźcą purpurą swej krwi drogocennej kazała przed ziemi polskiej znaczną, gdy Wódz Narodu do roz-zuchwalonych sejmowładztwem sta-tystów w stolicy o pomoc kolatał—padła odpowiedź haniebna: „Więc-ciej żołnierza na obronę Najjaśniej-szej nie damy!”

Była to bodaj od chwili odzysk-kania Niepodległości po wieko-pomnym dniu chwały kijowskiej najtragiczniejsza w dziejach Ojczy-zny chwila.

Władania Rzeczypospolitej, u-święcone krwią szarych polskich po-łus, kurczyły się. Padaly jedno za drugim miasta. Ateny Polski pół-nocnej — „Perła jej korony”, tak nawet przez grafię germańskie na-zwane, Wilno, kultury polskiej twierdzy, zostało przez najezdźcę zagrożone.

Przeżyły czasy i dopełniła się miara. Zwątpienie padło w Naród a czoła rycerskie zasępily się.

Lecz garstka żołnierzy prawych, oficerów Sztabu VII Armji, wid-ząc, że byt ukochanego miasta za-grożony, że Litwin podstępny a zu-chwały prowadzi z czerwonymi ca-rami z Kremlina perfidne o Ziemię Wileńską knowania, w twarz wro-gowi rycerską rzuci rękawicę. po-zwiałwszy męskie a bohaterkie po-stanowienie: „Naszego Wilna dar-mo nie damy!”

Pod wodzą majora Kościalkow-skiego, aż hen od czasów Jagajły, Zyndramowich czynów spadkobier-cy, tworzą się junackie zastępy.

W bój o drogę miasta idą har-cerzki najmlodszy i mieszczanie wileńscy, by pierwszy chrzest z krwi otrzymać. Kpt. Bobrowski, por. To-pór-Wasowski i Kawalec zuchów tych prowadzą. Z wsi litewskich i miasteczek, między Wilnem a Niem-nem, zbiera się pod porucznikami Ancerewiczem i Michałowskim, wachmistrzami Jarmołowiczem i Czepukajtisem gromada „Panemunio Krašto Sauli Organizacija” zwana. Nie brak i amazonek na Ojczyznę niedolę czułych, które ja-ko Legję Kobiecą kpt. Olejniczako-wski prowadzi. Innym pomniej-szym oddziałom przewodzą: kpt. Dunin-Wasowicz, porucznicy Pio-runowski, Kabata, chorąży Wagner, podchorążowie Trzeciak i Szembek.

Powstaje grupa operacyjna majo-ra Zyndram-Kościalkowskiego, w marszach i bitwach szkolona i orga-nizowana. Niestety, pierwsze upusty krwi przed możną mocą wroga naj-szlachetniejszych zamierzeń garstce obrońców miasta osiągnąć nie dały i Wilnem zawładnęli Moskale i Li-twini.

Zdawało się, że wszystkie już nadzieje i wiary upadły. Bez wieści o dalszych losach kraju, bez łącz-ności z resztą armji, grupa majora Kościalkowskiego w szlaku od Grodna na południe, między Niemna siłą wstęga a szlakiem kolejowym Gro-dno — Białystok zamknięta, szuka wyjścia, by cenne siły na dalszą świetlaną przyszłość zachować. Gdy VIII i X dywizje sformowały się pod Luną Niemem, grupa majora Kościalkowskiego zawiera z temi dywizjami jakby braterstwa krwa-woy ślub, wstrzymując pod Kuźnicą napór, okrażającego ją ze wszystkich stron, wroga.

Długa droga pochodów i marszów nieustannych. Bez płaszczy i butów, lichy uzbrojeni prawie że bez amu-nicji stali: Strzelcy Nadniemeńscy i harcerze na każdym wyznaczonym im posterunku bez szemrania, z bez-granicznym oddaniem się sprawie. Niejednokrotnie odcięci od swoich, otoczeni przez bolszewików, dawali przykład starym żołnierzom, zachęcając ich do wytrwania.

Sokółka, Białystok i odwrót w ciągłym kontakcie z wrogiem — oto dalsze etapy sławnej grupy. Po do-jeździe do Malkini — gdzie grupa o-brońców Wilna jest jakby wyspą w morzu ogólnej demoralizacji zmęczo-nych ciągłym odwrotem, bez pomo-cy z kraju, żołnierzy innych oddzia-łów — dowódca grupy major Kościalkowski, wezwany rozkazem Marszałka Piłsudskiego, udaje się do kwatery Naczelnego Wodza, zabie-

rając z sobą co najwierniejszych z wiernych oficerów i żołnierzy. Grupa maszeruje do Ostrowa-Komorowa, gdzie łączy się z nowoutworzo-nym 201 p. p. i wchodzi w jego skład, aby nadal znaczyć śladami swej krwi drogę aż pod Radzymin.

Tymczasem organizują się nowe o-chothicze oddziały kresowe, które stacjonują w Toruniu i Grudziądzu. W końcu sierpnia oddziały te otrzy-mują za pośrednictwem majora Kościalkowskiego rozkaz z Naczelne-go Dowództwa, by zakonczyły e-kwipunek i odmaszerowały na Wschód dla dalszych walk o zwrot najechanych ziem. Po krótkim po-stroju w Białymstoku tworzy się ją-dro przyszłej nowej grupy operacyjnej w składzie 216 p. a. p., 363 p. p. i jazdy kresowej rotmistrza Lo-zinskiego. Po przybyciu pieszych oddziałów Związku Obrony Ojczy-zny i konnych wywiadowców kpt. Kruka-Strzeleckiego, wszystkie od-działy majora Kościalkowskiego zo-stały połączone i stanowiły samo-dzielną jednostkę bojową przy dy-wizji ochotniczej pułk. Koca.

Wśród junaków z nad Niemna, Wilji, Niewiży i Świętej, odżył duch na nowo. W tęsknocie za Wil-nem i ukochaniu Gedyminowego grodu, zakwitły ogorzale twarze, błysnęły nadziejami oczy i weszły serca... Zapanaowały chęci czynu i zapal... Wszędzie pierwsi...

Z chwilą decydujących walk o Grodno, zgłaszają się oddziały na ochotnika, by w akcji majora Mon-da w sforsowaniu Niemna pod Ho-żą, obejsia wroga od tyłów i wdarcia się do Grodna, siejąc panikę wśród bolszewików, wziąć czynny udział w zdobyciu tego miasta.

Haniebne układy w Spaą prze-kreśliły nadzieje orląt z Wileńszczy-zny. Grupa majora Kościalkowskie-go staje się sierot z ziem litewskich

gromadą, która do swej Macierzy tęsknie wyciąga ramiona.

Wtem poszła słońca wieść... Zeligowski wieści rozestał... Macierz

W środku: mjr. Zyndram-Kościalkowski dowódca Grupy Operacyjnej. Od lewej ku prawej: kpt. Dunin-Wasowicz oficer Sztabu Grupy, por. Ancerewicz komendant naczelny Strzelców Nadniemeńskich, por. Trzeciak adiutant Gr. Op., por. Kabata komendant oddziału S. N. Stoja: por. Cywiński k-t oddz. S. N. kp. Olejniczowski szef Sztabu Komendy Głównej S. N.

wola... Burzą się rycerskie krwie i otrzymać pomocy od Rzeczypospo- serca... Pada decyzja: „Nie mogąc litej Polskiej, skępowanej przez swe

Od lewej ku prawej: por. Trzeciak, kpt. Antonowicz, mjr. Zyndram-Kościalkowski d-ca Gr. Op., mjr. Kuczyński szef Sztabu Grupy, por. Zbierański.

Imponująca manifestacja ludzi pracy i obrońców Ojczyzny

W dniu onegdajszym o godz. 6-ej wieczorem w sali teatru „Palace” w Białymstoku odbył się zaingaurowany przez Wojewódzki Pracowniczy Komitet Wyborczy i Federację Związków Obrońców Ojczyzny wielki wiec przedwyborczy, który zgromadził około 1.200 osób.

Wiec zagajony został przez prze-wodniczącego Komitetu Wyborczego p. W. Kościelskiego, który powołał na przewodniczącego wicę p. Jankowskiego. Do przyrządu weszli pp. Kowalewski, Żurkowski, Stocki, Helm, Suszczyńska, Kubik, Szczytko, Sobuś, Jarmoc, Müller, Banaś i Ślusarczyk.

Następnie przemawiał Niedźwiecki i b. poseł Walewski, poczem jednogłośnie została uchwalona rezolu-cja, następującej w streszczeniu tre-ści:

„Pracownicy umysłowi, zjedno-czeni pod sztandarem Wojewódzkiego Komitetu Wyborczego i Federa-cji P. Z. O. O., na wiecu, odby-tym w dniu dzisiejszym w Białym-stoku, mając na względzie jedynie

tylko dobro Państwa Polskiego i drogę, wytkniętą przez geniusz Pierwszego Obywatela, Marszałka Józefa Piłsudskiego, którym to szla-kiem Państwo dojsć musi do naj-sświetniejszego rozkwitu bytu wszyst-kich obywateli, wyrażając jednocze-śnie hołd prochom Walecznych Przodków, oraz Szaremu Żołnierzo-wi i Jego Ojcowskiemu Komendan-towi, postanowili — dziś, w mo-mencie historycznej doniosłości, stać wiernie i niezachwianie pod sztan-darem, na którym widnieje skupio-na myśl najlepszych i najdzielniej-szych snów Naszej Ojczyzny, myśl krystalizująca się w hasło solidarno-ści i wysięgu pracy i iść jawnie wraz z swojemi rodzinami do urn wyborczych z głosami, symbolizują-cemi ideologję Wielkiego Wodza.

Po wiecu zorganizował się pochód z dwoma orkiestrami na czele i z wieloma transparentami, który przy dźwiękach marsza „Pierwszej Brygady”, wśród nieustannych okrzyków na cześć Marszałka Pił-sudskiego, ruszył na dziedziniec pa-

łacu wojewódzkiego. Pp. wicepre-zes Federacji Jankowski i prezes Ko-mitetu Kościelski, jako delegaci uc-zestników wiecu udali się do p. Wojewody Białostockiego, Marjana Zyndam - Kościalkowskiego, któremu wręczyli odpis rezolucji wieco-wej.

Pan Wojewoda wyszedł do ze-branych tłumów i wygłosił nastę-pujące krótkie przemówienie: „Oby-watele! Delegaci wasi wręczyli mi uchwałę waszą, w której postana-wiacie poprzeć rząd Marszałka Pił-sudskiego. W r. 1914, rozpoczynając walkę o Polskę, miał Marszałek Piłsudski tylko garść wiernych żołnierzy. Dziś zadanie Marszałka jest o wiele łatwiejsze, ma bowiem w rękach swoich władzę, której nikomu nie odda, ma wiernie i oddane Mu wojsko, które na Jego rozkaz rozpocznie walkę z każdym wro-giem, ma wreszcie za sobą więk-szość Narodu, a zwłaszcza masy pracy, o których służyła poprawę bytu zawsze dba. Przyjmując wa-sze wyznaczenie solidarnego poparcia

układy z Koalicją i Mocstw, nie mogą szukać sprawiedliwości na drodze międzynarodowej, wobec nie-znajomości naszych spraw, na Za-chódzie — podnosimy sami głos, by zerwać narzucone nam przez or-bę przemoc pęta”.

Po objęciu dowództwa nad cało-sią akcji przez generała Zeligow-skiego, oddziały majora Zyndrama-Kościalkowskiego, uzupełnione 201 p. p., w skład którego wchodzi ba-ten harcerski kpt. Bobrowskiego, tworzą samodzielną jednostkę ope-racyjną wojsk gen. Zeligowskiego. Dowództwo obejmuje major Zyndram-Kościalkowski, mając do po-mocy: majora Kuczyńskiego, majo-ra Dojana-Surówkę, kapitanów Li-ljenfeld-Krzewskiego, Dunin-Waso-wicza, Felę, Gaładyka i Wiśniew-skiego, poruczników Korczaka, An-cerewicza, Trzeciaka, oraz szereg in-nych oficerów. W Ejszyszkach gru-pa majora Zyndrama otrzymuje rozkaz wyruszenia forsownym mar-szem na Wilno.

W chrzęcie zbroi, wypatrując przed sobą znak Ostrobramskiej, i-dzie naprzód do swych domów gru-pa Zyndrama-Kościalkowskiego, pę-dząc Litwinów, zdobywając kolejno: Rudniki, Sorok-Tatary, Pogiry, Landwarów i t. d.

Po zajęciu Porubanka przed po-łudniem dnia 29 października Roku Pańskiego 1920, żołnierze grupy o-peracyjnej majora Zyndrama są na przedmieściach Wilna.

Karna i zdyscyplinowana grupa, przeznaczona przez gen. Zeligow-skiego do zabezpieczenia Wilna od kontrataków wojsk litewskich, po-mimo możności natychmiastowego zajęcia miasta, kieruje się na Za-chód, zdobywając Stare i Nowe-Troki, Świątyni, krwawie pod Sej-manami, gdzie toczy zacięte walki z 5-ma pułkami litewskimi pod ko-mendą naczelnego wodza armji li-tewskiej, Zukowskiego.

O godz. 2-ej po południu 9-go października weszły do Wilna od-działy Litewsko-Białoruskiej Dy-wizji.

Najpiękniejszy dar, pochodzący z mocy i serc rycerskich, z przywią-zania do ziemi rodzinnej i umiłow-ania Wodza — Pierwszy Marszałek Polski od swych żołnierzy otrzymał.

Sołtysi gm. Zawyki

ZA MARSZAŁKIEM PIŁSUDSKIM

W gminie Zawyki odbyło się pod przewodnictwem wójta gminy p. Kazimierza Czaczkowskiego ze-branie wszystkich sołtysów. Po przemówieniu sekretarza gminy p. Głazewskiego, zebrani jednomyślnie postanowili poprzeć listę Mar-szałka Piłsudskiego Nr. 1.

Rządu w jego pracy nad rozwojem potęgi Polski, wznosząc okrzyk: „Najjaśniejsza Rzeczpospolita, Pan Prezydent Prof. Ignacy Mościcki i Pierwszy Marszałek Polski Józef Piłsudski niech żyją!”

Okrzyk ten zebrani powtórzyli wielokrotnie, orkiestry odegrały „Mazurka Dąbrowskiego”, poczem pochód ruszył ulicami: Pałacową, Warszawską, Sienkiewicza na Ry-nek Kościuszki, gdzie przy płycie ku czci Nieznanego Żołnierza prze-mówił do zebranych p. Ślusarczyk.

O godz. 21-ej pochód został roz-wiązany.

Doroczne zgromadzenie Związku eksporterów zboża

W dniu 4 grudnia r. b. odby-dzie się w Poznaniu doroczne zgromadzenie członków Związku Eksporterów Zboża Rzeczypospo-litej Polskiej, na którym władze Związku złożą sprawozdanie z działalności Związku za okres ubiegły.

Święto Niepodległości w województwie białostockim

Ostrołęka rozbrzmiewała radosnym echem w dniu 11 Listopada

Dziesiąta rocznicę zwycięskiego odparcia najazdu Rosji Sowieckiej, połączonej z rocznicami „Cudu nad Wisłą” i ustalenia granic wschodnich Polski, obchodzono tu w dniu 11-go listopada bardzo uroczysto.

Rozpoczęcie uroczystości zwiastował capstrzyk, odegrany w dniu 10-go bm. wieczorem, przy pochodnięjach na ulicach miasta przez orkiestrę 5 pułku ulanów, straży pożarnej, gimnazjum męskiego i szkoły rzemieślniczo-przemysłowej oraz hejnał fanfary, odegrany z wiewy strażackiej.

W dniu 11-go listopada wszystkie domy udekorowane flagami, a wiele balkonów zielenią, dywanami i portretami Prezydenta Mościckiego i Marszałka Piłsudskiego oraz godłami państwowymi.

Od samego rana na ulicach miasta snuły się tłumy odświętnie ubranej ludności, oczekującej dzwonu, wzywającego na nabożeństwo.

Z wybięciem godziny 9-ej min. 30. rozpoczęło się w kościele Farnym uroczyste nabożeństwo, celebrowane przez ks. kanonika Serejkę, na które przybyły rzesze wieńców z przedstawicielami władz wojskowych, państwowych i samorządowych oraz organizację P. W. i W. F., harcerstwo, związki i stowarzyszenia ze sztandarami tudzież młodzież miejscowych szkół średnich, zawodowych i powszechnych.

Po nabożeństwie odbył się pochód na cmentarz, gdzie na grobie poległych w 1920 r. w walce z bolszewikami policjantów złożone zostały wieńce przez starostę powiatowego p. Milewicza i kolegów-policjantów. Nad mogiłą poległych wy-

głosił przemówienie p. Jan Radgowski.

Następnie pochód udał się na Plac 3-go Maja, gdzie do zebranych wygłosił przemówienie gułkownik p. Stefan Dębński, podkreślając w gorących słowach zbawienną rolę, jaką odegrał w tej epoce Wódz i Marszałek Piłsudski, poczem przy dźwiękach orkiestry wojskowej odbyła się defilada garnizonu wojskowego, oranzacji P. W. i W. F., straży pożarnej i t. d.

W godzinach od 15-ej do 19-ej w sali szkoły rzemieślniczo-przemysłowej wyświetlano dla młodzieży filmy z dziejów ostatnich 100 lat Polski, poprzedzane odczytami dyrektora gimnazjum, p. Bulata.

Uroczystość w Ostrołęce zakończyła się w godzinach wieczornych Akademią, na którą złożyły się: referat p. pułk. Ludwika Szwajcera, recytacje „Bitwa pod Somo-Sierą” (p. Radgowski), śpiewy chóralne: „O nieznanym żołnierzu”, „Marsz Żelazów” i „Złamane Berła” (pod dyktando p. Piotrowskiego), deklamacja „Żołnierz Krzyżem, zapadłym mogiłem” (p. Apolinary Reps) koncert orkiestry 5 p. ulanów (pod dyktando wachm. Mikkiela).

Czysty zysk z Akademii przeznaczono na łódź podwodną p. n. „Odpowiedź Treviranusowi”.

Podobnie uroczystość obchodzona dzień 11-go listopada w całym powiecie. Na wyróżnienie zasługuje st. kol. Ostrołęka, gdzie uroczystości połączone zostały z zawodami sportowymi i trwały od 9 do 11 bm. włącznie.

Emka.

Bielsk-Podlaski godnie święcił dzień Niepodległości

Zapowiedziany odezwą do ludności obchód Święta Narodowego 11-go listopada — stał się wielką, żywiołową manifestacją całego społeczeństwa miasta Bielska Podlaskiego, bez różnic narodowości i wyznań, dającą tem wyraz oddania, wierności i umiłowania dla Najjaśniejszej Rzeczypospolitej.

Wieczorem dnia 10-go listopada br. miasto, udekorowane flagami, portretami zasłużonych Ojczyźnie meców oraz rzeźbami iluminowanymi, przybrało wygląd odświętny, co jeszcze więcej zostało spotęgowane capstrzykiem przy udziale orkiestry strażackiej i oddziałów P. W. i „Strzelca”.

Święto w dniu 11-go listopada b. r. zapoczątkowane zostało uroczystym nabożeństwem w kościele parafialnym i w świątyniach innych wyznań.

Po nabożeństwie, pomimo niesprzyjającej pogody, na placu przed kościołem zawiązał się pochód, złożony z dziesiątki szkół powszechnej, ludowych i gimnazjum, oddziałów P. W., „Strzelca”, Federacji, Policji Państwowej, Straży Leśnej, Straży Pożarnej oraz przedstawicieli cechów, organizacji zawodowych i społecznych, zarówno władz i duchowieństwa. Pochód we wzorowym porządku, energicznie utrzymanym przez mistrza pochodu — p. kpt. Kosńskiego — przy dźwiękach orkiestry gimnazjalnej i strażackiej, podążał ulicami Kościuszki, 11-go Listopada, Mickiewicza, na plac Marszałka Józefa Piłsudskiego. Na placu zagał zebranie burmistrz inż. Żarniewicz, wzywając wszystkich do jednogłównego milczenia ku uczczeniu poległych za Ojczyznę boha-

terów. Na znak przezeń dany, trębacz zagrał hejnał, oddziały zaprezentowały broń, wszystkie zebrany tłum zamarł w kornym milczeniu przed pamięcią Tych, którzy życie za Ojczyznę oddali.

Po oddaniu czci poległym, przedstawicielom władz i społeczeństwa na czele z p. starostą Dorożanym, udała się do sali ratuszowej, gdzie odsłonięto zostało popiersie Marszałka Józefa Piłsudskiego, honorowego obywatela miasta Bielska Podl., poczem na placu następują dalsze przemówienia, wygłoszone przez prof. p. Mercika i dr. Wajnberga, rzecznika ludności żydowskiej.

W pięknym przemówieniu prof. p. Mercik charakteryzuje Święto 11-go listopada, jako dzień, łączący trzy wielkie momenty dziejowe i przechodząc do chwili obecnej, mówca wskazuje na ten wielki czyn, który czeka Naród na drodze wewnętrznego odnowienia, wytkniętego przez Marszałka Józefa Piłsudskiego. Przemówienie zostało zakończone długo niemilknięciami okrzykami na cześć Rzeczypospolitej, Jej Prezydenta Ignacego Mościckiego i Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego.

Po przemówieniach nastąpiła defilada oddziałów P. W., „Strzelca”, Federacji, Policji Państwowej, Straży Leśnej i Straży Pożarnej.

O godz. 19-ej w kinoteatrze „Corso” odbyła się wielka akademія na program której złożyły się: a) gajenie, wygłoszone przez p. prof. Badońskiego, b) przemówienie okolicznościowe p. prof. Mercika c) koncert orkiestry gimnazjalnej.

A. C-r.

Uroczystości w Sokółce

Sokółka. W dniu 10 listopada r. b. odbyła się na stacji Sokółka w poczekalni III klasy Akademija uroczysta z udziałem koncertowym. Na całość złożyły się: żywy obraz, chór dzieci, odczyt wygłoszony przez p. Janickiego Andrzeja, deklamacje i tańce.

Dział koncertowy, w którym brali udział p. Nikolski (śpiew), p. Wojtowicz (skrzypce), p. Kisielówna i Nikolska (fortepian). Chórem

i tańcami kierował p. Rokicki.

Do udekorowania i ozdoby sali przyczynili się wszyscy pracownicy kolejni z rodzinami. Akademija została zorganizowana staraniem i z inicjatywy Zarządu Ogniska Kolejowego P. W., przy wybitnym udziale RSP Pana Mikolaja. Na akademiji było około 1500 osób z p. Starostą powiatowym i Dowódcą garnizonu na czele.

Udział powiatu białostockiego

W Starosielcach nabożeństwo odprawił ks. Grzybowski. Następnie na placu szkolnym wygłosił odczyt p. Tarło-Maziński. Wieczorem odegrano sztukę „Wesele w polu” i odśpiewano „Rote”.

W Czarnej Wsi w obchodzie wzięły udział Straże Pożarne miejscowe i ze wsi Studzianki, stowarzyszenia młodzieży i robotnicze, administracja tartaku z kierownikiem p. Węglewskim na czele, urzędnicy nadleśnictwa i tłumy ludności. Przemawiał p. Zygmunt Biechowski. Na wieczorowej akademiji przemawiali: kier. szkoły p. Józef Naczas i p. Jan Strzelecki. Następnie wysłuchano deklamacji dzieci szkolnych i sztuczki „W kartorze”. Przez czas obchodu odbywała się kwesta na budowę łodzi podwodnej „Odpowiedź Treviranusowi”.

W Suraziu zostały odprawione nabożeństwa w kościele w Tryczówce i w cerkwi w Kożanach. Następnie dokonano poświęcenia pomnika. Przemawiał nauczyciel miejscowy p. Stafiniński Aleksander.

W Gródku. W dniu 10 b. m. na ulicach miasteczka urządzono wieczorowy capstrzyk. Dnia 11-go odprawiono nabożeństwa w kościele, cerkwi i w synagogach, poczem odbył się pochód wszystkich organizacji z orkiestrą Straży Pożarnej na czele, następnie w lokalu szkolnym aktualne przemówienie wygłosił kierownik szkoły p. Bryła Józef. Działwie szkolnej rozdano cukierki.

W Zabłudowie po nabożeństwie miejscowe społeczeństwo urządziło pochód, następnie dokonano odsłonięcia tablicy ku czci poległych. Przemówienia wygłosili pp: Piotr Komar, Roman Glinka i Kazimierz Kowalewski. O godz. 16-ej w sali straży pożarnej odbyła się akademija, na której przemawiał K. Kowalewski.

W Trzciannem po nabożeństwie oddział Przysp. Wojsk., straży pożarnej i młodzież szkolna zorganizowały pochód na cmentarz, gdzie złożono wieńce na grobie Nieznanego Żołnierza. Wieczorem na akademiji okolicznościowe przemówienie wygłosił nauczyciel p. Józef Adamski, poczem kółko amatorskie odegrało sztukę: „Bolszewicy pod Warszawą”.

W uroczystości ku uczczeniu rocznicy Niepodległości oraz zwycięstwa nad bolszewikami urządzanej w Tykocinie — niebrała li tylko jedna organizacja udziału, a to Stowarzyszenie Młodzieży Polskiej (nie dziwnem by to było, gdyby — żydowski). Jak wieść głucha niesie, w dniu 10 b. m. do późna wieczór odbywały się na zebraniu S. M. P. debaty, brąc przy nie udział w uroczystości dwóch rocznic.

Ku hanbie młodzieży polskiej — uchwalono udziału nie brać. Jest to tem smutniejsze, iż zebraniu przewodziła światłowodawczy, wychowawczy młodego pokolenia ze szkoły powszechnej w Tykocinie.

Knyszyn święto odzyskania Niepodległości obchodził dość uroczysto. Miasto wyglądało odświętnie, wszystkie domy przystrojone flagami narodowymi. O godz. 10 odprawione zostało nabożeństwo, na którym miejscowy ksiądz proboszcz wygłosił podniosłe przemówienie. W gorących słowach podkreślił zasługi Marszałka Józefa Piłsudskiego, jakie ten opatrnościowy maż położył dla Polski, i wzywał obecnych do złożenia Mu hołdu i wdzięczności.

W uroczystości wzięły udział miejscowe organizacje: Straż Ogniowa z orkiestrą, oddziały Przysposobienia Wojsk., Związku Strzeleckiego, działwa szkolna z nauczycielstwem, urzędy i radni miejscy oraz społeczeństwo knyszyńskie.

Uroczystości 10-lecia odparcia najazdu bolszewickiego w Wysoko-Mazowieckiem

W celu należytego uczczenia 10-lecia odparcia najazdu bolszewickiego został powołany do życia w m. Wysoko-Mazowieckie Komitet obchodu tej rocznicy, który to Komitet poza samym obchodem rozpoczął budowę pomnika dla Marszałka Polski J. Piłsudskiego i poległych w walkach o Wolność w latach 1919—1920.

Przebieg uroczystości związanych z powyższą rocznicą przedstawiał się jak następuje:

W dniu 10 bm. capstrzyk.

W dniu 11 zbiórka na nabożeństwo; następnie p. starosta Demidecki dokonał odsłonięcia pomnika. U stopni pomnika, złożono wieńce od Polskiej Organizacji Wojskowej, Związku Inwalidów Wojennych, Związku b. Ochotników A. i Polskiej i Straży Pożarnej.

Obchód 10-lecia zwycięstwa nad bolszewikami w Czeremsze

Dzięki wyteżonej pracy miejscowego Nauzycielstwa i członków Ogniska Kolejowego, obchód dziesięciolecia zwycięstwa nad bolszewikami wypadł nader uroczysto i imponująco.

Miejscowe społeczeństwo w zupełności zrozumiało doniosłość odniesionego zwycięstwa nad bolszewikami, czemu dało dowód uczestnictwem w uroczystości tak liczne, jak nigdy dotąd.

Program obchodu był następujący:

W dniu 10 listopada wieczorem pochód na grób poległych boha-

terów, złożenie wieńców i uchwalenie rezolucji, w której zebrani ślubują Wodzowi Narodu, że staną na każdy zew przy Nim i będą popierać wszelkie Jego przedsięwzięcia, prowadzące Ojczyznę naszą do potęgi.

Następnego dnia, t. j. 11 listopada po nabożeństwie, dokonano aktu odsłonięcia i poświęcenia tablicy pamiątkowej.

O godz. 19 odbył się odczyt, o Marszałku Piłsudskim. Następnie deklamacje i śpiewy, wreszcie odegrano dramat L. Rydla, p. t. „Na zawsze”.

Poświętne w dniu Święta Niepodległości

Dosyć obszerna sala gminna ożywiła się wrzawą dziatwy, porwającej z kościoła po wysłuchaniu nabożeństwa w dniu 11 listopada. Kilka matek wyrozumiałych, straż pożarna, członkowie BBWR. — oio garstka, która reprezentowała społeczeństwo tutejsze.

Trzeciwe okolicznościowe przemówienia, odzwierciedlające niedolę i chwałę ukochanej Ojczyzny i zasługi Wodza Narodu, wygłosili pp. Biłański i Dąbkowski. Staran-

nie opracowane deklamacje dziatwy wprowadziły w dumę obecnych którzy okrzykiem niech żyje Wódz Narodu zakończyli skromny obchód.

Pustki w kościele w tym dniu, brak na uroczystości kółka rolniczego, naczelnika gminy i przedstawicieli ugrupowań z czwórki utrwała w dalszym ciągu pojęcie, że traktowanie świąt narodowych odbywa się u nas po macoszemu.

11 Listopad w Kleszczelach

Kleszczele w pow Bielsk-Podl. obchodziło uroczystość 12-letnią rocznicę odzyskania niepodległości Rzeczypospolitej.

Po nabożeństwie w kościele parafialnym przemawiał na rynku p. Ziemiański, kierownik tut. szkoły powsz., podkreślając zasługi Marszałka Józefa Piłsudskiego przy odzyskaniu niepodległości. Wieczorem, staraniem tut. Kola Młodzieży Ludowej odbyła się akademija, przy wypełnionej po brzegi sali pomimo niesprzyjającej w dniu tym pogody.

Na program takowej złożyły się: odczyt na temat: „Zarys ogólny od Zmarłychwstania Polski, do chwili obecnej” — wygłosił młody działacz na niwie społecznej Henryk Bartosiewicz.

Następnie zespół amatorski

Po nabożeństwie nastąpiło odsłonięcie i poświęcenie tablicy pamiątkowej ku czci poległych miasta Knyszyna oraz złożono wieńce przy dźwiękach orkiestry. Następnie dzieci szkolne wykonały szereg deklamacji i odśpiewały pieśni okolicznościowe, poczem przemawiał p. Lizak i Korwiec, wznosząc na zakończenie okrzyki na cześć Rzeczypospolitej Polski. Prezydenta i Marszałka Józefa Piłsudskiego, orkiestra odegrała hymn Narodowy.

Defiladą oddziałów P. W., którą przyjął powiat. komendant P. W. por. Bittmar, zakończyła się ta podniosła uroczystość.

Kola odegrał sztukę sceniczną w 5 odsłonach p. t. „Bolszewicy pod Warszawą” p. Czaplińskiej, której wykonawcy byli gorąco oklaskiwani przez zebraną publiczność. Po odśpiewaniu „Jeszcze Polska nie zginęła” opuszczano salę z prawdziwą i nietajoną radością, że młodzież umie uciąć te chwile, te momenta, które zadecydowały o naszej Wolności i tych ludzi, którzy z ofiarnością walczyli o Niepodległą Polskę.

Uczestnik.

Niezwykła manifestacja w Sokółce

W dniu 14 b. m. odbyło się w Sokółce wielkie zbranie pracowników państwowych, kolejowych i samorządowych, oraz licznych przedstawicieli miejscowe ludności. Zebranie zagał p. starosta Stefan Wojski, poczem podniosło przemówienie na temat wyborów wygłosił b. poseł Walewski. Przemówienie to zebrani przyjęli licznymi oklaskami i okrzykami na cześć Marszałka Piłsudskiego. Następnie przemawiał zastępca inspektora szkolnego p. Wójcikiewicz. Zebrani przyjęli rezolucję o jawnym głosowaniu na listę № 1 przez pracowników i ich rodziny.

TARTAK PAROWY
Hirsz Chazan
 w SUPRASLI, przy Białymstoku
 Telefon Nr. 3.
 B I U R O: Białystok, Złota Nr. 1
 Telefon Nr. 4-07.
 Firma egzystuje od r. 1907. 126-1

Pierwsza Białostocka Piekarnia i Cukiernia Mechaniczna
Klemensa ROGUSKIEGO
 w Białymstoku, ul. Warszawska Nr. 59a.
 tel. 16-12.
 poleca znane ze swej dobroci pieczywo i wyroby
 cukiernicze. 134-1

NESPODZIANKA BIAŁOSTOCZANOM
 Wojewódzkie T-wo Popierania Przemysłu Ludowego
„KRAJAN” 58-12
 w Białymstoku
 otwiera w dniach najbliższych
BAZAR PRZEMYSŁU LUDOWEGO
 przy ul. KILIŃSKIEGO 14
 Sklep bogato zaopatrzone w płótna lniane, kilimy, materje bar-
 ne, ręczniki, ścierki, ceramikę i zabawki dziecinne ludowe.
 Prosimy o odwiedzanie sklepu, kupno nie obowiazuje

Bank Udziałowy Spółdzielczy
 w Białymstoku
 Spółdzielnia z ograniczoną odpowiedzialnością
 Telef. 4-94
 Dyrekcja 16-35 128-1

SKŁAD FUTER
S. GROSBaum
 Białystok, ul. Sienkiewicza № 5.
 Tel. 10-65, m. 14-31.
 — DLA p. URZĘDNIKÓW NA RATY — 127-1

Zakłady Rzemieślniczo-Wychowawcze
 pod w. „św. JÓZEFA”
 w Białymstoku, ul. Słonimska 14. tel. 11-84. 131-1

HERBACIARNIA
JAKÓBA PINESA 121-1
 w Białymstoku, Rynek Kościuszki 10. tel. 14-35.

Radjo-odbiorniki
 na prąd zmienny i stały
 krajowych firm i zagranicznych oraz
własnego wyrobu
GŁOŚNIKI, ANODÓWKI, AKUMULATORY i t. d.
 polecają
BRACIA PARYS
 Białystok, Sienkiewicza 28ª tel 5-05
 na długoferminowe raty.
 Adres wyciąć i zachować 92-14

FABRYKA SUKNA
A. Sokół i J. Zylberfenig
 BIAŁYSTOK,
 I. Sienkiewicza Nr. 44

FABRYKA SUKNA I KOŁDER
I. D. SZPIRO
 BIAŁYSTOK,
 ul. Sienkiewicza 42 tel. 12. 68-1

SKŁAD FUTER
 SYBERYJSKICH I AMERYKAŃSKICH
Jakób Snarski
 Białystok ul. Lipowa Nr. 1 telef. 10-43.
 mieszk.: Kilińskiego 13, telef. 14-39.
 p. Urzędnikom na raty 129-1

FABRYKA KAFLI I POLEWY
JANA KUCHARSKIEGO S^{WIE}
 Sp. Firm.
 istnieje od 1894 roku.
 Białystok, ul. Grunwaldzka 41.
 Tel. 11-98.
 Kafle. — Piecyki przenośne
 Budowa pieców.
 Firma nagrodzona Dyplomami Uznania na Wystawach
 Krajowych. 135-5

Abram Snarski, Białystok
 ul. Sienkiewicza 13. Tel. 8-91.
 Skład syberyjskich i amerykańskich futer
 Wielki wybór różnych futer oraz gotowych
 futrzanych palt
 Najnowsze modele. Ceny konkurencyjne. Na raty 124-2

Dr. med. M. SYROTA
 (Choroby nerwowe i fizyko-terapia)
POWRÓCIŁ
 Białystok, R-k Kościuszki 7.
 Tel. 17-75 32-12

Dr. A. KENIG
 475 urolog
 Choroby nerek, pęcherza i mocz-
 pęciowe
 Białystok, Kilińskiego 15, tel. 9-10.
 Godziny przyjęć: 11-2; 4-7.

Dr. J. WAŁEWSKI
 Choroby weneryczne, skórne i mocz-
 pęciowe
 Przyjmuje rano i od 4-5 w.
 Kobiety 4-5 pp.
 W niedzielę i święta od 4-6 pp.
 ul. Sienkiewicza 14 m. 3 Telefon 9-49.
 97-12

Teatr „PALACE”
 Teatr Objazdowy Z.A.S.P Sa-
 morządów Województwa
 Białostockiego.
 Wtorek, 18 listopada 1930 r.

Lekarz-Dentysta
E. L. Goldberg
 Choroby jamy ustnej i zębów
 Zęby sztuczne
 Sienkiewicza 34, róg Nadrzecznej,
 tel. 7-67
 powróciła i ordynuje od 4-8 w.
 94-14

NADZIEJA
 Dramat rybacki w 4 obrazach
 Hermana jr. Heyermansa,
 przełożył Jan Kasprówic.
 Bilety wcześniej nabywać mo-
 żna w kasie teatru od godz.
 10-tej do godz. 2-giej popoł.
 i od 5-tej do końca przedsta-
 wienia.
 Początek przedstawienia o
 godz. 8-15 wiecz.
 Po rozpoczęciu przedstawienia
 publiczność na salę wpusz-
 czona nie będzie.

DOKTÓR M. KANEL
 Choroby weneryczne, skórne i włosów
 Przyjmuje od 9-1 i od 5-8.
 (Kob. od 4-5).
 Białystok, Sienkiewicza 37.
 telef. 5-95. 96-12

Wytnij i oddaj przy głosowaniu

1.000.000 Nie Kasyno w Monte-Carlo 1.000.000
 umożliwia Ci wygranę 1.000.000 zł., lecz 22 Loteria Państwowa.
Co 2-gi los wygrywa!
 Spróbuj szczęścia w nowoutwartej k lekturze przy Domu Bankowym
ROMUALDA TYLICKIEGO
 w Białymstoku, ul. Sienkiewicza Nr. 14, telefon Nr. 16-36.
 Cena całego losu 40 zł., 1/2 — 20 zł.; 1/4 — 10 zł.
Niezwycięzna wypłata wygranej!
 Zamiejscowym wysyła losy pocztą po wotaczeniu należności
 na konto P.K.O. Nr. 66.492. 115-3

1.000.000 Ciągnięcie już 18 i 20 listopada br 1.000.000

1.000-ce nowoczesnych gospodyń prasuje swoją bieliznę żelazkiem elektrycznym i są zadowolone z jego nieocenionych zalet, wygody, czystości i tanich kosztów.

Prędko, czysto i tanio prasuje się tylko żelazkiem elektrycznym.

Grzejniki elektryczne sprzedaje Elektrownia Białostocka na 10-cio miesięczne raty.

Ceny grzejników od dnia 1-go października 1930 r.

Grzałki		zł. 15.
Nagrzewacze do korbówek	Nr 940 na marm. podst.	25.
"	Nr 359 " "	36.
"	Nr 354 " "	58.
Rondelki	"	29.
Żelazka	"	31.
Poduszki-Graetza	"	33.
"	Borkowskiego mniejsze	28.
"	"	35.
"	"	większe
Płytki	"	33.
Imbryki 1,75 litra	"	35.
Pieczki odbłytkowe	"	45.
Suszki	"	70.
Wentylatory	"	70.
Komplety podróżne	"	90.
Kawiarki	"	137.

Obstałowac można przez telefon № 3-91

Białostockie Towarzystwo Elektryczności
 Spółka Akcyjna 93-14

PATHEFONY
 gabinetowe
 i walizkowe
 marki „PATHE”
 i „PARLOPHON”
PŁYTY
 najnowszych nagrań
 Najwybitniejsi artyści
 świata, między innymi
 JAN KIEPURA.

Wszelkie instrumenty muzyczne orkiestrowe poleca
A. RYBICKA

w Białymstoku, Kilińskiego 10. tel. -57.

Korekta i strojenie fortepianów
 Ceny nader dostępne. Szkołom specjalny rabat.
 Adres wyciąć, zachować 89-15

„WĘGLÓWKA”

Spółdzielnia Węglowa

dla funkcjonariuszy państw. cyw. wojsk.

Oddział w Białymstoku

Kilińskiego 9 — telefon 11-42

BOCZNICA WŁASNA tel. 11-43

Sprzedaj węgiel i koks koncernu „ROBUR” (roczna produkcja 13.320.000 ton.) na długoterminowe raty

WARSZTATY
 ślusarsko-mechaniczne
A. KLONICKIEGO
 w Białymstoku, ul. Lipowa 33.
 1) dział mechaniczny:
 odnawianie i przerabianie motocykli
 i rowerów, przeróbka gramofonów na
 patefony, reperacja broni myśliwskiej
 i t. p.
 2) dział ślusarski:
 przeprowadzenie wodociągów i kana-
 lizacji, urządzenie łazienek, kłozetów
 i t. p.
 Ceny konkurencyjne. 108-5

„UNIVERSUM”

Białystok, Lipowa 6, sklep Nr. 6.

Nowoutworzony skład akcesoryj i części zamiennej

„CHEVROLET”

Ceny niskie — Obsługa szybka i sumienna.

KARNAWAŁ ZBLIŻA SIĘ!

Modnie skrojony garnitur, frak, smoking, marynarka oraz wykwinne pokrycie futer zapewnią Szanownej Klienteli

WARSZAWSKI ZAKŁAD KRAWIECKI

MACIEJA CHODORSKIEGO, Białystok, Lipowa 39.

SOLIDNE WYKONANIE i wykończenie zadawala wymagania najwybredniejszej klienteli.

WIELE PODZIEKOWAŃ, między innymi w prasie, wybitnych osób ze sfer urzędniczych, artystycznych, dziennikarskich i t. p.

— — — Materiały własne i powierzane

CENY PRZYSTĘPNE. 91 | 10

Restauracja „WERSAL”

SIENKIEWICZA 15, TEL. 9-37.

Poleca obiady od 1 zł. 50 gr. z trzech dań

Kolacje i dania gotowe à la carte.

Bufet zaopatrzonej w wyborowe zakąski. — — —

— — — Trunki krajowe w dużym wyborze.

CENY UMIARKOWANE

Codziennie kwintet muzyczny. Wieczorem dancing z udz. nowozaangaż. wirtancerek

Kuchnia pod fachowem kierownictwem.

118-6

Z poważaniem ZARZĄD.

EUGENJA ŁUKACZEWSKA

Białystok, ul. Sienkiewicza 5.

Tel. 8-03.

powróciła i wznowiła przyjęcia w kosmetycznym gabinecie „Institut de Beauté” 9-38

NOWOOTWARTA
 pracownia kapeluszy
 damskich, męskich
 i dziecięcych **„KORONA”**
 Białystok, Sienkiewicza 14.
 Najnowsze modele! Wykwinne wykonanie!
 Ceny konkurencyjne! 87-12

Lekarz-dentysta
A. Bernblum
 Białystok, Sienkiewicza 14
 tel. 6-86 POWRÓCIŁ 99-12

APOLLO Dziś

Początek 6,8¹⁰, 10¹⁵

Największe arcydzieło twórcy „X przykazań” i „Bezpożne dziewczę”, **CECIL B. DE MILLE'A**
 Gigantyczne arcydzieło dramatyczne z współczesnego życia

DYNAMIT

w rolach głównych **KAY JONSON I CONRAD NAGEL**

Pełna napięcia treść — Niezwykle bogata wystawa
 Kapitalne efekty dźwiękowe — Pierwszorzędna ilustracja muzyczna

„MODERN” DZIŚ

Początek 6¹⁵, 8¹⁰, 10¹⁰

HAROLD LLOYD

ROZKOSZE NIEBEZPIECZEŃSTWA

Kino „POLONJA”

DZIŚ PREMJERA

BOHATERSKI TIM MC. COY

Ulubieniec publiczności w romantyczno-sensacyjnym dramacie jako obrońca brata p. t.

KAPITAN HAZARD

Nadprogram komedia w 3 aktach

MARSZAŁEK PIŁSUDSKI
 stoi na czele listy Nr. 1

Dwunasta rocznica odzyskania niepodległości, którą obchodziliśmy dnia 11 listopada, przypomniła nam raz jeszcze, że twórcą Niepodległej Polski jest Józef Piłsudski. W kim serce polskie bije wdzięcznością dla Wodza Narodu, głosować będzie na listę № 1, z Jego Nazwiskiem na czele.

BIAŁYSTOK

Starosta grodzki zwiedzi instytucje społeczne.

W dniach najbliższych p. Starosta grodzki zwiedzi tutejsze instytucje społeczne i dobroczynne celem dokładnego zapoznania się z ich działalnością.

Konferencja mleczarń spółdzielczych

W dniu wczorajszym odbyła się konferencja powiatu białostockiego pod przewodnictwem p. Stanisława Dąbrowskiego, referenta rolnego Wydziału Powiatowego. Na konferencji po referatach przedstawiciele związku rewirynego p. Lasoty i Lisowskiego zostały omówione sprawy racjonalnego zbytu nabiału w Białymstoku.

Okręgowy Związek Kupców w nowej siedzibie.

Dowiadujemy się, iż Zarząd Okręgowego Związku Kupców w Białymstoku przeniósł swoją kancelarię na ul. Lipową Nr. 6 (pasaż Warnholca).

Budżet Gminy Wyznaniowej Żydowskiej został zatwierdzony

Na odbytej w gabinecie p. Wojewody konferencji z udziałem p.p. wicewojewody, starosty grodzkiego, naczelnika Wydziału Administracyjnego, prezesa i wiceprezesa Gminy Wyznaniowej Żydowskiej — p. Wojewoda zatwierdził budżet Gm. Wyzn. Żyd.

Pomoc dla bezrobotnych

Począwszy od przyszłego tygodnia 30 bezrobotnych znajdzie pracę przy szosie Baranowickiej z funduszu, przydzielonego staroście grodzkiemu przez p. Wojewode.

Z Izby Rzemieślniczej.

Został ustalony skład osobowy Komisji Egzaminacyjnej dla przeprowadzenia egzaminów zawodowych dla malarzy. Przewodniczącym p. Piotr Szymkiewicz — Grajewo, ul. Ogrodowa 5, członkami: p. Teodor Kłosiński — Białystok, ul. Świętojańska 14 i p. Jacek Cieślak — Białystok, ul. Spacerowa 9.

Unieruchomienie zakładów przemysłowych

Fabryka Gerca i Glückfelda została unieruchomiona z powodu gruntownego remontu. — W fabryce Amiela i Kulikowskiego została unieruchomiona tkalnica i przędzalnia.

Posiedzenia i odczyty

W Państwowej Wytwórni Wódek. Pod przewodnictwem p. Lewandowskiego odbyło się zebranie pracowników wytwórni, na którym, po przemówieniu pp. Blicharczyka i Galy, uchwalono jednogłośnie oddać głosy na listę № 1.

Odczyt w teatrze „Palace”. Staraniem K-tu Obchodu X-letniej Rocznicę Odparcia Najazdu Bolszewickiego odbył się w teatrze „Palace” odczyt d-ra Józefa Gajkowskiego z Warszawy na temat „Rok 1830—1920—1930”. Mówca scharakteryzował powstanie 1830 r., wojnę polsko-bolszewicką w 1920 r., obecne wypadki polityczne i działalność Marszałka Piłsudskiego w walkach o Niepodległość Polski.

Z „Linias Macedek”. W lokalu B.O.S.P. dr. Zadworzański wygłosił odczyt na temat „Czem jest cukrzyca”.

Kolektura „Przystani”.

Znajduje się w lokalu tejże w szereg miar pożytecznej instytucji i posiada do sprzedania mociosów, z których podobno wszystkie są szczęśliwe. Spieszmy więc i pomóżmy szczęściu, które lubi, aby o nim pamiętać.

Wojewódzki Teatr Objazdowy

Wystąpi we wtorek 18 listopada z dramatem H. Heyermansa pt. „Nadzieja”. Satuka ta zapozna widzów z życiem rybaków holenderskich, którzy borykają się z niebezpieczeństwami morza i ciężkimi warunkami bytu. Na tle ubogiej chaty rybackiej wylania się szereg doskonałych typów. W głównych rolach pp.: Marja Mrowińska, Hanna Biernacka, Jadwiga Butkiewiczowa, Felicja Tropsza, Marja Bystrzyńska, Janina Draczeńska, St. Dąbrowski, Rostan, Opaliński i Łodziński. Sztukę reżyseruje Dąbrowski.

Z przedstawienia dla dzieci w „Pochodni”

W dniu wczorajszym w lokalu „Pochodni”, przy ul. Św. Rocha 3, odbyło się przedstawienie dla dzieci, odegrane przez dzieci z Przeszkola Kolejowego. Na b. miłą całość złożyły się popisy taneczne młodocianego zespołu w kostiumach krakowskich, który wykonał wdzienne krakowiaczki, deklamacje i scenki z krainy bajek. Na wyróżnienie zasługuje gra na skrypcach siedmioletniego Jurka Sztoma, który odegrał „Mazurka Dąbrowskiego”. „Ułani, malowane dzieci” i „Poszła Kasienka na Bukowinę”. — gorąco oklaskiwany przez całą publiczność, tak przez dzieci, jak i zgromadzoną starszą generację. Na popisie był obecny p. starosta grodzki Mieszkowski.

Czysty dochód z przedstawienia przeznaczony jest na pomoc dla niezdolnych dzieci z Przeszkola Kolejowego.

Pod adresem władz kolejowych

Wodociągi kolejowe w Białymstoku czerpią wodę ze stawu Marczyk, do którego napływają wody z pobliskich ulic i rynszoków. Latem w stawie tym kąpią konie i psy, nie więc dziwnie, że staw stanowi raczej gnojówkę. Ponieważ z wodociągów tych biorą wodę liczne rzęsy kolejarzy, przeto swego czasu była poruszana sprawa zdrowotności wody i władze kolejowe, stwierdziwszy antysanitarne warunki czerpania wody ze stawu, zarządziła budowę filtra. Filtr ten kosztował — jak nas informują — kilkanaście tysięcy złotych, lecz mimo to jakość wody nie uległa żadnej poprawie. Woda posiada zapach zgnilizny i pozostawiona nawet na krótki czas w szklance, osadza na dnie wiele błota i mętów. Dziwnym się wytrzymałości żołądków pracowników kolejowych, którzy zmuszeni są wodę tą używać do picia. Sądymy, że władze kolejowe zainteresują się tą kwestją poważnie i usuną niedomagania, które mogą stać się przyczyną chorób wśród kolejarzy.

Zdzierstwo i wyzysk w szatni teatru „Palace”

W czasie przedstawienia w teatrze „Palace” liczni widzowie siedzą w paltach. Widok ten czyni b. niesympatyczne wrażenie, prócz tego zajmowanie miejsc w paltach uniemożliwia swobodne przejście między krzesłami. Ponieważ sala teatru jest ogrzewana dostatecznie, przeto zainteresowaliśmy się przyczyną tego zjawiska i okazało się, że publiczność zmuszona jest do wchodzenia na salę w zwierzchnich ubraniach z powodu zbyt niskiego ogrzewania sali. Mianowicie szatnia w teatrze „Palace” pobiera za przechowanie palta 40 gr. od osoby. Jest to taksa stanowiąca za wysoka, jeżeli weźmiemy pod uwagę, że w teatrach warszawskich taksa ta wynosi tylko 30 gr. Wydatek 40 gr. na szatnię dla widza, który przybył np. na przedstawienie Teatru Objazdowego za biletem ulgowym w cenie 90 groszy — jest bezwzględnie paradoksalnym.

Uważamy, że cena ta musi ulec natychmiastowej rewizji i że ustalenie stałej taksy 20 groszy za szatnię od osoby będzie zupełnie wystarczającym.

Głosuj na listę Nr. 1

Białystok w wigilję wyborów

Ludność żywiłowo manifestuje swe poparcie na listę Nr. 1

W dniu wczorajszym, jako w przeddzień wyborów, wśród ludności Białostoku dawało się zauważyć niezwykle ożywienie i podniecenie. Wieczorem na główniejszych ulicach miasta poczęły się tworzyć grupki przechodniów, rozprawiających na temat wyborów. Wszędzie słyszano się głosy przychylnie dla listy № 1. Wraz z zapadającym zmrokiem na ulicach ukazały się orkiestry 10 p. ul. 14 D.A.K., 42 p. p. i Federacji P. Z. O. O., które odegrały capstrzyki i obeszły główne ulice miasta z pochodniami. Publiczność tłumnie dążyła za orkiestrami, wznosząc wszędzie okrzyki na cześć Marszałka Piłsudskiego i Pana Prezydenta, oraz przeciw listom Centrolewu i Bloku Katolickiego. Do wytworzonego w ten sposób samorządnie pochodu przyłączyli się członkowie Federacji i Zw. Pracowników Umysłowych z transpa-

rentami.

Przed lokalem Bloku Bezpartyjnego zgromadzone tłumy urządziły manifestacyjną demonstrację na rzecz listy Nr. 1. Owacyjne okrzyki rozlegały się bezustannie. Wśród zebranych poczęto rozdawać kartki wyborcze z Nr. 1, które publiczność skwapliwie chwalała, aby je w dniu jutrzejszym rzucić do urn wyborczych.

Krótkie okolicznościowe przemówienia, wypowiedziane w różnych punktach miasta przez dorywczystych mówców, wytworzyły nastrój podniosły i świąteczny. Opozycja partyjna zginęła z powierzchni życia. Nie widać żadnych śladów jej działalności. Wszędzie słychać wiaty tylko na rzecz listy Nr. 1. Wśród manifestujących tłumów zwracała uwagę obecność w pochodzie wielu ży-

Ilość głosujących do Sejmu i Senatu na terenie okręgu wyborczego białostockiego

Dowiadujemy się, iż na podstawie zatwierdzonych spisów wyborczych przez Okręgową Komisję Wyborczą upoważnionych jest do głosowania:

Do Sejmu:
W Białymstoku 51057
w pow. białostockim 68789
w „ wołkowskim 83842
w „ sokólskim 53349

Ogółem do Sejmu winno głosować 257037 osób.

Do Senatu:
W Białymstoku 36298
w pow. białostockim 47517
„ wołkowskim 58847
„ sokólskim 37489

Ogółem do Senatu winno głosować 180201 osób.

Po zamknięciu wystawy artystów malarzy białostockich

W dniu 5 listopada zamknięto wystawę prac miejscowych artystów malarzy i rzeźbiarzy w Białymstoku. Wystawę zwiedziło ogółem 5,200 osób, w tej liczbie 3,700 młodzieży szkolnej. Mimo, iż dochód uzyskany z biletów wstępu na wystawę zaledwie pokrył wydatki związane z jej urządzeniem, Komitet wystawowy, chcąc wywiązać się z przyjętego na siebie zobowiązania, zakupił siedem obrazów do rozlosowania pomiędzy posiadaczy normalnych biletów wstępu. W losowaniu padły wygrane na N-ry 34 normalnych biletów wstępu koloru białego. Wszyscy posiadacze biletów z tym numerem zechcą zgłosić się do p.

R. Macury (Dyrekcja Robót Publicznych pokój № 85) w godzinach od 8 do 15.30 po odbiór wygranych obrazów. Wygrane niepodjęte w terminie do 3 grudnia b. r. włącznie przechodzą w własność T-wa „Lechji” i „Miłośników Sztuki”.

Komitet wystawowy wyraża w tej drodze serdeczne podziękowanie J. W. Panu Wojewodzie Marjanowi Zyndram-Kościłowskiemu za bezinteresowne udzielenie sali w b. pałacu Branickich na pomieszczenie wystawy, przyczem podkreśla duże, jak na stosunki białostockie, zainteresowanie publiczności, która odwiedziła dość licznie Wystawę.

Kto uzyska koncesję na miejską komunikację autobusową?

Wobec ustalenia na konferencji w Dyrekcji Robót Publicznych, że Magistrat nie może koncesjonować komunikacji autobusowej w mieście, na posiedzeniu Magistratu w dn. 14 bm.

postanowiono zwrócić oferentom złożone swego czasu ich oferty na uzyskanie koncesji na miejską komunikację autobusową. Wraz z ofertami zwrócone będą również i wadja.

„Odpowiedź Treviranusowi”

Według informacji dostarczonych nam przez Sekcję Finansową Obywatelskiego Komitetu Obchodu 10-letnia Odparcia Najazdu Bolszewickiego w Białymstoku, do dnia 14 listopada br. wpłynęła na rachunek sekcji Nr. 511 zł. suma 84, 66 54 tytu-

lem składek na łódź podwodną „Odpowiedź Treviranusowi”. Suma zadeklarowana przekroczyła już 20,000 zł.

Szczegółową listę ofiarodawców ogłosimy w końcu przyszłego tygodnia.

Koło producentów trzody chlewniej w Grodnie

Wobec ciężkiego kryzysu gospodarczego rolnicy coraz większą zwracają uwagę na hodowlę, która w obecnych warunkach lepiej się opłaca. W związku z tem Wojewódzkie Towarzystwo Organizacji i Kółek Rolniczych przeprowadzało w roku zeszłym konkursy tuczu słoninowego, zakończone pomyślnym rezultatem. Jako dalszy ciąg prac hodowlanych w Budowlu, w gm. Żytmola, powstało w dniu 9 listopada b.r. Koło Producentów Trzody Chlewniej, t. j. prosiat i sztuk dorosłych. Prezesem Koła został mjr. Adam Machnowski, znany działacz społeczny wśród ośrodków wojskowych.

Nie wątpimy, że zachęcenie dobrym przykładem rolnicy zaczną się skupiać i w innych miejscowościach, by w ten sposób przysporzyć dobra swoim gospodarstwom.

Przedłużenie godzin otwarcia jadalni

Ministerstwo spraw wewnętrznych po porozumieniu z Ministerstwem Pracy i Opieki Społecznej oraz Ministerstwem Przemysłu i Handlu upoważniło władze administracji ogólnej i instancji do ewentualnego udzielania indywidualnych zezwoleń na przedłużenie godzin handlu w jadalniach

Z koncertu na budowę kościoła Św. Rocha

Koncert na budowę kościoła Św. Rocha w sali Gimnazjum im. Króla Zygmunta Augusta należy zaliczyć do najlepszych w sezonie bieżącym. Prof. Z. Krzyżanowska czarowała słuchaczy swym głosem, wykonując pieśni i arje operowe. Z grona artystów, zaproszonych z Warszawy, na pierwszym miejscu należy postawić p. Balińską, wybitną skrzypaczkę, grającą subtelnie przy pierwszorzędnym opanowaniu techniki samej gry. Akompanjowała jak zwykle mistrzowsko p. Z. Stermińska. Czysty zysk w sumie 981 zł. przekazano do kasy Komitetu Budowy Kościoła.

Komitet Budowy pragnie wyrazić tą drogą swe najserdeczniejsze podziękowanie pp.: Białowej, Białłównie, Borowiczowej, Głowackiej, Kamińskiej, Krzyżanowskiej, Lubczyńskiej, Lubkiewiczowej, Lisowskiej, Pankiewiczównie, Sollohubowej, Stermińskiej, Salikowskiej, Zdrojewskiej, Zimnoch i innym paniom, które łaskawie wzięły na siebie trud rozsprzedaży biletów i pp.: prof. Krzyżanowskiej za bezinteresowny śpiew i kierownictwo; pp.: Michałowicz-Wolankiewicz, Stermińskiej i d-rowsi Tańskiemu za udział w koncercie; ks. Halko, dyrektorowi Gimnazjum za bezpłatne udzielenie swej pięknej i akustycznej sali, dyr. Wolankiewicz za wypożyczenie fortepianu, Administracji „Dziennika Białostockiego” za bezpłatny druk afiszów i Związkowi Inwalidów za ustępstwo w rozlepieniu tychże, oraz wszystkim, którzy swoją obecnością przyczynili się do zasilenia kasy budującego się kościoła Św. Rocha.

Miejski Uniwersytet Powszechny

Wykłady piątkowe z dn. 14.11. 30 r. poświęcone były dziedzinie historii i geografii. Pierwszy — „Dzieje Polski w obrazach”, omówiony przez prof. M. Goławskiego, odnoszący się do początków państwa Polskiego, obrazował kulturę poganiańską, przyjęcie chrztu i panowanie pierwszych Piastów książąt i królów. W dalszym ciągu, posługując się przezroczami, w następnych wykładach przedstawi prelegent obrazy z dziejów Polski dzwiniowej, świetne czasy „Złotego okresu” Jagiellonów, kolejno aż do Polski współczesnej. Wykład drugi „S kocja”, wygłoszony przez p. radcę Frankowskiego i urozmaicony przezroczami przerosł słuchaczy do odległej górskiej Szkocii na wyspach brytyjskich oceanu Atlantycznego. Szkoci o prastarej i świetnej kulturze, w przeciągu dziejów podbili przez Anglię i dziś nawet wykazują odrębność i nie zapominają o swem pochodzeniu i narodowości.

W poniedziałek dalsze wykłady: „Budowa Wszechświata” od g. 7—8 i „Rad i jego znaczenie w leżnictwie” od g. 8—9. Oba wykłady mistrzowane przezroczami.

Aby umożliwić stałym słuchaczom Miejskiego Uniwersytetu Powszechnego i tym, którzy nie znajdują miejsca w szacupłym lokalu, wysłuchanie specjalnie ciekawych odczytów, od czasu do czasu, organizowane będą wykłady w sali teatru „Palace”.

W piątek dn. 21 listopada br. o g. 6 wiecz. odbędzie się wykład pierwszy dr. Filiksa Burdeckiego z Warszawy, znanego ze swych niezwykle interesujących, a tak często wygłaszanych pogadek w Polskim Radjo. Dr. Burdecki mówi będzie o życiu nadziemskim, gwiazdach i planetach, odkryciach i badaniach astronomicznych, obrazując swój wykład przezroczami.

I i II kategorii poza ustawowymi godzinami handlu, przyczem do nośne zezwolenia podlegają opłatom stemplowym w wysokości od 3 do 50 złotych, zależnie od okresu czasu, na jaki wydano zezwolenie.

Tajemniczy cmentarz

Ze wsi Zastocze, gm. Krypno, donoszą nam, iż na płazycystych grządkach tej wsi, przy torze kolejowym na odcinku Knyszyn—Mońki, jesienne wiatry odstąpiły z pod piasku kości ludzkie. Po nieważ ludność miejscowa nie pamięta, aby w tym miejscu był kiedykolwiek cmentarz, przeto sądzić należy, że kości te należą do ofiar jednej z licznych wojen, zwłaszcza że wśród piasku na zapomnianym cmentarzysku, ludność miejscowa znajduje monety z wieku XVIII, kawałki żelaza, wyglądem swoim przy-

pominające resztki uzbrojenia wojkowego, oraz kości końskie. Bardzo możliwe, że kości te deptane obecnie przez pastuchów, należą do bohaterów walk o Niepodległość Polski.

Pożądanem byłoby przeto, aby odkryciem tem zainteresowały się miarodajne władze i zabezpieczyły szczątki nieznanych zmarłych przed dalszą profanacją. Być może, że przy odpowiednich staraniach ta emniczna nieznanego cmentarzyska mogłaby być wyjaśniona.

Kainowa zbrodnia Przez okno brat strzela do brata

We wsi Nowokornino, pow. bielskiego, do Sobiesiuka Daniela, znajdującego się w mieszkaniu, dano przez okno strzał karabinowy, który trafił Sobiesiuka w pierś, przebijając go na wylot. Rannego w stanie beznadziejnym odwieziono do szpitala.

O skrytobójczy mord podejrzany jest rodzony brat Sobiesiuka, Wawrzyniec, przeciwko któremu są niezbite poszlaki. Mianowicie, Wawrzyniec Sobiesiuk zył z Danielem w niezgodzie na tle podziału majątkowego i często odgrażał się, że brata swego zabije.

Tragiczny wypadek kolejowy

Kilkakrotnie już poruszaliśmy sprawę zbyt skąpego oświetlenia na dworcu w Białymstoku, gdzie nocą o jednej mniej-więcej porze przybywa na stację kilka par pociągów. Błądzący w ciemnościach po torach pasażerowie są narażeni na śmierć lub kalectwo, czego już niejednokrotnie mieliśmy dowody. Dziś mamy znów do zanotowania wstrząsający w swej grofocie wypadek! Znów mamy nową

ofiara Molocha nierozsądnej oszczędności!

Wczoraj o godz. 3 rano wpadł pod nadchodzący pociąg pośpieszny Warszawa—Wilno pasażer z Warszawy Kisiel Pozner, jubiler, jadący do Suwałk.

Z pod pociągu wyciągnięto już tylko bezkształtne, poszarpane zwłoki nieszczęśliwej ofiary porządków stacyjnych.

Krwawy wynik kłótni

W Orli, pow. bielskiego, w kafilarni Wajnsztajna w czasie pracy wynikała na tle porachunków osobistych kłótnia pomiędzy kafełtrem Kubajewskim Mikołajem a stróżem kafilarni Sacharem Janem.

Podczas kłótni Kubajewski uderzył Sachara młotkiem w głowę, na co zdenerwowany do ostateczności Sachar odpowiedział wystrzałem z rewolweru, kładąc Kubajewskiego trupem na miejscu.

Dwudziestoletni ojciec — czterdziestoletnia córka i — motocykl...

Przed sądem francuskiego miasta Le Mans toczył się niezwykły proces. Na ławie oskarżonych zasiadła pewna czterdziestoletnia kobieta pod zarzutem

pobicia własnego ojca. Na zapytanie, czy przyznaje się do winy, oskarżona odpowiedziała: „tak jest, wybiłam go, ale uważam, że o wiele za mało dostał”. —

OTTWEL BINNS

40

Wyspa pięciu palm

(Java Jack)

W przekładzie autoryzowanym K. Bukowskiego

Rozdział jedenasty.

(Ciąg dalszy)

Spotkanie na wybrzeżu.

W małej zatoce w oddaleniu prawie pół mili stał na kotwicy mały parowiec, od którego odbiła właśnie łódź, poruszana wiosłami, zmierzając ku brzegowi. Przy brzegu kołysała się mała łódka, która przybiła dopiero niedawno. Nieco dalej ujrzał Callaghan łańcuch wysp, podobnych do wielkich płam barwnych na lazurowym morzu. Jedną z nich tworzyła stożkowaty szczyt, uwieńczony małą grupką palm. Kiedy policzył pięć pierzastych koron, zawołał:

— Hurra! To jest nasza wyspa!

— Tak jest — odparł Palgrave — i jeśli się nie mylę, jest to Njio, Osterdijke i ich towarzysze.

Spojrzał w stronę parowca i ciągnął, zamyślony, dalej:

— Ale czego ci ludzie tutaj chcą? To jest dla mnie zagadka. Chyba nie pomylili się co do wyspy!

Blake odpowiedział na to:

— Może czerpią wodę.

— To niemożliwe — odparł Jack. — Woda musi być również na drugiej wyspie, w przeciwnym razie Robjohn nie zostawiłby tam córki.

Niezwykły bagaż kolejowy

Pewnego dnia przybył na dworzec kolejowy w Ljonie adwokat tamtejszy P. Paweł Goguiot i okazałszy bilet jazdy do Paryża, nadał... wykalczkę do zębów jako swój bagaż. Oczywiście, takiego zlecenia żaden urzędnik bagażowy w całej Francji, a może nawet w całym świecie nigdy przedtem nie otrzymał, wobec czego pelenta potraktowano jako nieprzytomnego. Nato p. Goguiot nie tylko ponowił swe żądanie, lecz oświadczył, że przesyłkę swą ubezpieczył na kwotę 1000 franków t. j. 350 zł, przyczem polecił premję asekuracyjną na stołe. Po długiej dyskusji, z powodu której o mało nie doszło do spóźnienia pociągu, ostatecznie wykalczkę przyjęto jako bagaż i pokwitowano odbiór premji asekuracyjnej. Władze kolejowe były jednak tak lekkomyślne, że wykalczka doszła do Paryża uszkodzona. Z tego wynikł proces, który długi czas rozwelewał Francję, a w rezultacie p. Goguiot wygrał tysiąc franków.

Z dnia i nocy

Baran i Belgijka. Obywatelka belgijska Berta von Assel Backenhaut zameldowała w policji na st. Czyzew, iż w czasie podróży z Warszawy do Wilna, skradziono jej torebkę rączną, zawierającą 350 franków belgijskich, 55 zł. pol., oraz dokumenty osobiste. Na skutek zarządzonej natychmiast rewizji w pociągu, torebkę z całą zawartością znaleziono u Barana Józefa, z Podswiła. To rebkę zwrócono właścicielce. Baran zaś

Kup los — a wygrasz!

Losy do I-lej kl. 22-ej Loterii Państwowej

są do nabycia

w znanej tutejszej kolekturze

K. Cukiermana

ul. Lpowa № 11

dwulej Rynek Kołuszki 9)

I 11-62—konto P.K.O. № 64773, gdzie w ostatnich kilku loteriach padły i zostały wypłacone następujące większe wygrane:

Zł. 80000	na № 133982
15000	56682
15000	53253
5000	15642
5000	33042
5000	60100
3000	89396
300	132253
300	143658

oraz wiele, wiele mniejszych.

Największa wygrana milion złotych.

Ciągnięcie dn. 18 i 20 listopada b. r.

2-10

TARTAK PAROWY I PRZEMYSŁ LESNY

M. Dańczyk, G. Gotlib i Ch. Semiatycki

m. Supraśl przy Białymstoku.

Telefon № 6.

SKŁAD MATERJAŁÓW BUDOWLANYCH
BIAŁYSTOK, UL. CIESZYŃSKA № 2. — TELEFON 6-13.

125-2

ale ostatni człowiek, odnalazł ślad. W chwilę potem wpadł uciekający dwóm ludziom z łodzi w ramiona. Równocześnie do uszu obserwatorów na pagórkę doleciał kobiecy krzyk rozpacz.

— To jest kobieta! — zawołał zdumiony Callaghan.

Czolo Javy zasępiło się, oczy jego patrzyły ponuro.

— Bez wątpienia — rzekł. — I jeśli się nie mylę. — Wielki Boże! — zawołał Callaghan. — Czy to możliwe? Córka Robjohna!

— Tego się właśnie lękałam — odparł Java Jack. — Jesli to jest istotnie parowiec Osterdijke'a...

— Musimy się upewnić!

— Bezwarunkowo i to natychmiast! Niech pan zostanie tutaj przy dziewczętach, Callaghanie, ja zejdę na lód. Ale ukryjcie się, aby was nie spostrzeżono. Blake pójdzie ze mną. Chodźcie, Blake.

Cała gromadka zeszła z pagórka. Java pierwszy. U skraju lasu poznętał się z Callaghanem i dziewczętami i wsiąkł wraz z Blakiem w nieprzeniknącą gęstwę gąszczu.

Kiedy dwaj mężczyźni znaleźli się sami, zapytał Blake:

— Czy domyśla się pan, mister Palgrave, kto to byli ci dwaj, którzy sięgali najpierw biedną dziewczynę? Może Dowber i Moran. Czy poznałby pan córkę Robjohna, gdyby ją pan zobaczył?

— Nie mam pojęcia, jak wygląda, ale zachowanie się tej szajki wytłumaczy nam bez wątpienia wszystko.

Potem zamilki i szli szybko i tak bezszeltnie, jak tylko mogli, aż w końcu przez liście gęstych krzewów ujrżeli przeświecające morze. Nagle doleciały do ich oczu szorstkie głosy.

(C. d. n.)

Redaktor przyjmuje od godz. 12-13; telefon № 10-06 dodatkowy. Redakcja czynna od godziny 12-14 i od 19-21. Telefony Redakcji: dzienny — 10-06. nocny — 2-73. Rękopisów redakcja nie zwraca.

CENA POGUMERATY: miesięcznie z odnośnieniem do domów, lub przesyłką pocztową — 4 zł.

CENY OGŁOSZEŃ: za wieśz milimetrowej wysokości przed tekstem. — 70 gr.; w tekście — 80 gr. za tekstem — 25 gr.; kronika reklamowa, komunikaty — 1 zł za wiersz redakcyjny; drobne — 20 gr. za wyraz. Do tych cen dolicza się za ogłoszenia cyfrowe i tabelastyczne — 50 proc. drożej; z zastrzeżeniem miejsca — 25 proc. drożej. Nekrologi 50 proc. taniej, dla poszukujących pracy 50 proc. niżki. Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada. Układ ogłoszeń przed tekstem 5° łamowy, za tekstem 10° łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.